

Dosarul nr. 2ra-990/2020

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (O.Ionașcu)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (M.Anton, A.Bostan, V.Cotorobai)

DECIZIE

30 septembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul

Judecătorii

Svetlana Filincova

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu

Iurie Bejenaru

examinând recursul declarat de Ciocoi Zinaida,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Ciocoi Zinaida
împotriva lui Goț Artur cu privire la încasarea datoriei,
împotriva deciziei din 20 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care
a fost admis apelul declarat de Goț Artur, a fost casată hotărârea din 14 martie 2018
a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani și a fost emisă o hotărâre nouă de respingere
a acțiunii,

c o n s t a t ă:

La 06 iulie 2017 Ciocoi Zinaida a depus cerere de chemare în judecată
împotriva lui Goț Artur cu privire la încasarea datoriei.

În motivarea acțiunii s-a indicat că la data de 07 iulie 2014 Ciocoi Zinaida, a
dat cu împrumut lui Goț Artur suma de 140 000 lei și suma de 300 dolari SUA, în
acest sens fiind semnată o recipisă, prin care ultimul își asumă obligațiunea de a
restitui împrumutul acordat în termeni cât mai restrânși.

A relatat că, ulterior, la 08 iulie 2014, tot dânsa, în baza unei recipise scrise i-a
dat cu împrumutat pârâtului Goț Artur și suma de 56 000 lei, iar acesta și-a asumat
obligațiune de a restitui suma respectivă în termen restrâns.

A susținut că s-a adresat de nenumărate ori către pârâtul Goț Artur privind
restituirea împrumutului acordat, ultimul de fiecare dată, menționând că va restitui
împrumutul tergiversând intenționat timpul.

A declarat că la 23 iunie 2015, a expediat în adresa pârâtului Goț Artur o
reclamație, solicitând restituirea împrumutului acordat până la data de 30 iunie 2015.

La fel, a indicat că începând cu data expirării termenului indicat în reclamație,
pârâtul Goț Artur în mod vădit s-a eschivat de la plata datoriei, cu toate că direct a
recunoscut obligațiunile ce-i revin în urma semnării recipiselor în cauză, iar conform
art. 867 din Cod civil, împrumutatul este obligat să restituie banii în aceeași sumă de
bani la expirarea termenului pentru care i-au fost dați.

A invocat că multiplele solicitări adresate pârâtului de a restitui în mod extrajudiciar suma împrumutului nu s-a soldat cu succes.

Prin urmare, a solicitat reclamanta Ciocoi Zinaida încasarea de la Goț Artur în beneficiul său a sumei datorate în mărime de 140 000 de lei și 300 euro, potrivit recipisei din 07 iulie 2014, și a sumei datorate în mărime de 56 000 de lei, potrivit recipisei din 08 iulie 2014, cât și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 14 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani s-a admis integral acțiunea. S-a încasat de la Goț Artur în beneficiul Zinaidei Ciocoi suma de 196 000 de lei, 300 dolari SUA, convertiți în valută națională conform cursului oficial stabilit de Banca Națională a Moldovei la momentul executării hotărârii, cu titlu de datorie, precum și suma de 6 070 de lei cu titlul de cheltuieli de judecată suportate de reclamantă pentru plata taxei de stat la depunerea cererii de chemare în judecată.

Prin decizia din 20 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de Goț Artur, s-a casat hotărârea din 14 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani și s-a emis o nouă hotărâre prin care s-a respins acțiunea.

La 14 mai 2020 Ciocoi Zinaida a declarat recurs împotriva deciziei din 20 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii din 14 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța de apel are un rol diriguitor în organizarea și desfășurarea procesului, însă nu s-a expus asupra probelor anexate la materialele cauzei și anume recipisele din 07 iulie 2014 și 08 iulie 2014. Or, recipisile sus menționate atestă faptul că a fost încheiat contract de împrumut conform art.867 Cod civil și intimatul Goț Artur urma să restituie sumele împrumutate în aceiași formă, adică în bani.

Prin urmare consideră recurenta că instanța de apel nu a dat o apreciere clară, certă probelor din dosar și nu a soluționat fondul cauzei.

A menționat că argumentele invoacte de participanții la proces sunt importante pentru rezultatul procesului și necesită un răspuns concret în hotărâre. Pe când abținerea judecătorului de furnizarea unui răspuns explicit la un șir de argumente invocate, constituie o încălcare a art.6 alin.(1) CEDO.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului atestă că decizia din 20 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată participanților la proces la 26 mai 2020 prin adresa electronică (f.d.130).

În circumstanțele date, recursul declarat de Ciocoi Zinaida la 14 mai 2020 este depus în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Prin notificarea din 10 februarie 2020 Curtea Supremă de Justiție în conformitate cu art. 439 alin. (2) CPC a expediat intimatului copia recursului și l-a înștiințat despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

La 10 iulie 2020, 13 iulie 2020 și respectiv la 30 septembrie 2020 Goț Artur, reprezentat de avocatul Dumitru Cucu a depus referință solicitând respingerea recursului ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 15 iulie 2020 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și de a menține hotărârea primei instanțe din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) lit. a) și c) CPC, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) CPC, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

După cum rezultă din materialele cauzei, Ciocoi Zinaida înaintând cererea de chemare în judecată împotriva lui Goț Artur a solicitat încasarea sumei datorate în mărime de 140 000 de lei și 300 euro, potrivit recipisei din 07 iulie 2014, și a sumei datorate în mărime de 56 000 de lei, potrivit recipisei din 08 iulie 2014, cât și a cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a admis acțiunea, iar instanța de apel judecând apelul declarat de către Goț Artur, a casat hotărârea din 14 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani și a emis o nouă hotărâre prin care s-a respins acțiunea.

La adoptarea unei asemenea soluții, instanța de apel a concluzionat că în speța dată se află raporturile juridice constituite între subiecții de drept SRL „Megador” și

SRL „Nibol Brio”, care au avut loc în luna februarie 2014, ce corespunde cu așa numitele recipise de împrumut prezentate de Ciocoi Zinaida.

Instanța de apel a relatat că acțiunea civilă formulată de reclamanta Ciocoi Zinaida împotriva lui Goț Artur este îndreptată împotriva unui pîrît necorespunzător, care a acționat în calitate de mandatar al societății comerciale SRL „Megador”.

Instanța de apel a concluzionat că în speță nu se întrunesc condițiile stabilite de lege ce ar impune în obligația apelantului sarcina rambursării intimatei a mijloacelor bănești pe care acesta nu le-a încasat în nume propriu, astfel încât raportul juridic aparent este lovit de nulitate absolută (ce urmează a fi constatată de instanță din oficiu conform art.217 alin.(1) Cod civil) ca fiind fictiv în temeiul art.221 alin.(2) Cod civil (în redacția în vigoare la data întocmirii recipiselor vizate) și în temeiul art.1089 alin.(3) Cod civil în redacția actuală.

Instanța de recurs constată, însă, că instanța de apel la adoptarea deciziei a interpretat eronat legea și a dat o apreciere greșită materialului probator anexat la dosar, pe când prima instanță, justificat, pronunțându-se asupra aspectelor importante, având în susținere cadrul legal aplicabil în speță, a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii înaintate de către Ciocoi Zinaida.

Astfel, la caz la data de 07 iulie 2014, Ciocoi Zinaida a acordat cu titlu de împrumut lui Goț Artur suma de 140 000 lei și suma de 300 dolari SUA, iar ultimul și-a asumat obligațiunea să întoarcă împrumutul acordat în termen cât posibil de restrâns, fapt confirmat prin recipisa scrisă și semnată personal de către Goț Artur (f. d. 9).

Tot actele cauzei atestă că, în temeiul recipisei din 08 iulie 2014, pârâtul Goț Artur a luat cu împrumut de la Ciocoi Zinaida suma de 56 000 lei, cu dobânda de 10%, pe un termen de o lună, concomitent, obligându-se să restituie suma împrumutului în mod integral și în termenul prevăzut (f. d. 8).

Instanța de recurs menționează că, din momentul primirii de către pârâtul Goț Artur a sumelor de 140 000 lei, 300 dolari SUA și respectiv, 56 000 lei, între părțile litigante au fost încheiate contracte de împrumut în formă scrisă. Evident relațiile sociale respective (cu privire la împrumut) sunt guvernate de prevederile art. 867-874 din Cod civil.

Astfel, drepturile și în special obligațiile care apar între părți în baza acestui raport juridic derivă din prevederile legale specificate.

Conform art. 8 alin. (1) din Codul civil, drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sunt prevăzute de lege, dau naștere la drepturi și obligații civile, pornind de la principiile generale și de la sensul legislației civile.

Conform art. 9 Cod civil, persoanele fizice și juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își exercite drepturile și să își execute obligațiile cu bună-credință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică și cu bunele moravuri. Buna-credință se prezumă până la proba contrară. Neexercitarea de către persoanele fizice și juridice a drepturilor civile ce le revin nu duce la stingerea acestora, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

În accepțiunea art. 512 Cod civil, în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face. Obligația poate fi

pură și simplă sau afectată de modalități. Prestația trebuie să fie posibilă și determinată sau determinabilă, să nu contravină legii, ordinii publice și bunelor moravuri.

În conformitate cu art. 514 Cod civil, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Iar art. 572 Cod civil, statuează că temeiul executării rezidă în existența unei obligații. Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

Potrivit art. 867 alin. (1) din Cod civil, prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părți (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeași sumă sau bunuri de același gen, calitate și cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date.

Potrivit prevederilor art. 871 alin. (1) din Cod civil, împrumutatul trebuie să restituie împrumutul în termenul și în modul stabilit în contract. Dacă nu au fost stabilite dobânzi, el are dreptul să restituie împrumutul și pînă la expirarea termenului.

În sensul normei enunțate este de înțeles că, contractul de împrumut reprezintă o înțelegere (acord) conform căreia împrumutătorul se obligă să dea în proprietate împrumutatului bani sau alte bunuri fungibile, iar ultimul se obligă să restituie aceeași sumă de bani sau bunuri de același gen, calitate sau cantitate.

Contractul de împrumut impune condiția ca în cazul împrumuturilor bănești predarea cu titlu de împrumut în vederea încheierii contractului să fie efectuată în așa mod încât împrumutatul să poată dispune de sumele împrumutate din momentul acordării împrumutului.

Prin urmare, deoarece contractul este translativ de proprietate, atât împrumutătorul, cât și împrumutatul, trebuie să aibă capacitatea să îndeplinească condițiile cerute de lege pentru actele de dispoziție și capacitatea de a încheia astfel de acte.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție evidențiază că, părțile unui contract de împrumut sunt elemente obligatorii ale acestui contract și urmează a fi identificate, fără a exista careva dubii în privința identității acestora.

Menționează, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, că înscrisurile (recipisele) prezentate și anexate de către Ciocoi Zinaida, denotă faptul că Goș Artur nu și-a executat în termen și cu bună-credință obligațiile civile asumate în temeiul contractului de împrumut față de împrumutătorul Ciocoi Zinaida.

La caz, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că, prima instanță just a concluzionat că prin prisma art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, Goș Artur nu a prezentat probe pertinente și concludente care să combată circumstanțele invocate și confirmate de Ciocoi Zinaida.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție indică că, reieșind din prevederile capitolului VII, care reglementează împrumutul, este cert că, Codul civil nu conține reguli speciale cu

privire la forma contractului de împrumut, urmând să fie respectate regulile generale referitoare la forma convenției, adică prevederile art. 210 și 211 din Codul civil, conform cărora actele juridice dintre persoanele juridice, dintre persoanele juridice și persoanele fizice se încheie în formă scrisă dacă valoarea obiectului actului juridic depășește 1000 lei, iar în cazurile prevăzute de lege, indiferent de valoarea obiectului.

Faptul încheierii contractului de împrumut în formă scrisă poate fi demonstrat printr-un înscris, semnat de părți (împrumutat și împrumutător), prin telegrame, telefonograme, solicitarea scrisă din partea împrumutatului de amânare a termenului achitării împrumutului, scrisoarea -garanție cu afirmația că împrumutul va fi restituit și altele asemenea, semnate de partea care le-a expedit.

Colegiul menționează că conform recipiselor, semnate de către Goț Artur se atestă faptul că ultimul a împrumutat de la Ciocoi Zinaida sumele în mărime de 140 000 de lei și 300 euro, potrivit recipisei din 07 iulie 2014, și suma de 56 000 de lei, potrivit recipisei din 08 iulie 2014.

În această ordine de idei, instanța de recurs conchide că argumentul instanței de apel precum că acțiunea civilă depusă de Ciocoi Zinaida împotriva lui Goț Artur este îndreptată împotriva unui pîrît necorespunzător, care a acționat în calitate de mandatar al societății comerciale SRL „Megador”, este neîntemeiat.

Prin urmare, Colegiul relatează că împrumutul acordat de către Ciocoi Zinaida lui Goț Artur la data de 07 iulie 2014 și 08 iulie 2014 nu are nici o legătură cu subiecții de drept SRL „Megador” și SRL „Nibol Brio”, așa cum a indicat instanța de apel. Or, recipisile sus menționate sunt semnate de persoana fizică, și anume personal de Goț Artur, iar careva temeuri de nulitate a recipiselor nu se constată, aceasta întrunind toate condițiile de formă și de fond.

În conformitate cu art.94 alin. (1) Cod de procedură civilă instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului –proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

În conformitate cu prevederile art.96, alin. (1) Cod de procedură civilă instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile.

Conform prevederilor art.82 Cod de procedură civilă cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat și din cheltuielile de judecare a cauzei.

Colegiul lărgit reține că în legătură cu examinarea prezentului litigiu, Ciocoi Zinaida a suportat cheltuieli pentru achitarea taxei de stat în sumă de 3035 de lei la depunerea cererii de recurs conform ordinului de încasare MAIB din 11 mai 2020 (f.d.134).

În circumstanțele descrise, deoarece pretențiile formulate de Ciocoi Zinaida împotriva lui Goț Artur s-au dovedit a fi întemeiate și admise în mod integral, Colegiul civil consideră necesar de a încasa de la Goț Artur în beneficiul Ciocoi Zinaida suma de 3035 de lei cu titlu de taxă de stat, achitată la depunerea recursului.

Pentru motivele expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat, care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii din 14 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, art. 445 alin. (3) Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Ciocoi Zinaida.

Se casează integral decizia din 20 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău și se menține hotărârea din 14 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Ciocoi Zinaida împotriva lui Goț Artur cu privire la încasarea datoriei.

Se încasează de la Goț Artur în beneficiul Ciocoi Zinaida, cheltuieli de judecată în sumă de 3 035 de lei, cu titlu de taxă de stat.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu

Iurie Bejenaru